โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ความเป็นมาโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ ฯ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร เริ่มแรกเมื่อ พ.ศ.2523 ทรงทดลองทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ต่อมาทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการอื่นๆ รวม 8 โครงการ และขยายพื้นที่ดำเนินงานไปยังสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ มีหน่วยงานร่วมดำเนินงานสนองพระราชดำริทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จึงทรงโปรดฯ ให้โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี จัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ (แผน กพด.) ฉบับที่ 1 พ.ศ.2535-2539 ฉบับที่ 2 พ.ศ.2540-2544 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2545-2549 ฉบับที่ 4 พ.ศ.2550-2559 ฉบับที่ 5 พ.ศ.2560-2569 และ (ร่าง) ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2570 - 2579

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ.2560-2569

1. วัตถุประสงค์

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ (แผน กพด.) ฉบับที่ 5 พ.ศ.2560-2569 กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้ 3 ด้าน คือ

1) เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างสมดุลในด้านพุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ มีความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

2) เพื่อขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ครอบครัวและชุมชนเกิดการพัฒนา ช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนและโรงเรียนไปพร้อมๆ กัน

3) เพื่อผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาเป็นศูนย์บริการความรู้ สามารถถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษาหรือองค์กรอื่นๆ ทั้งจากภายในประเทศและจากต่างประเทศ เพื่อนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละที่ สร้างความร่วมมือและเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

2. เครื่องชี้วัด แผน กพด.ฉบับที่ 5 พ.ศ.2560-2569 (ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมปศุสัตว์)

เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	แบบรายงาน
เป้าหมายหลักที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการงานอาชีพ	
ตัวชี้วัด 27 ปริมาณผลผลิตทางการเกษตร	แบบรายงาน 401
ตัวชี้วัด 28 คะแนนเฉลี่ยวิชาเกษตรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายเหตุ จะมีการพัฒนาขอบเขตของเนื้อหาและเครื่องมือในการวัดต่อไป	แบบรายงาน 402 แบบประเมินวิชาเกษตรเป็นรายชั้นและรายบุคคล แบ่งเป็น วัดความรู้ 40 คะแนน และทักษะ 60 คะแนน
เป้าหมายหลักที่ 7 ขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน	
ตัวชี้วัด 33 จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการขยายกิจกรรม	กพด.001 (ข้อ 8 การขยายผลสู่ชุมชน)
เป้าหมายหลักที่ 8 พัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้	
ตัวชี้วัด 34 จำนวนประชาชนที่มาใช้แหล่งเรียนรู้ของ ร.ร.	กพด.001 (ข้อ 9 โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้)

(ร่าง) แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 6 พ.ศ.2570 - 2579

พระราชประสงค์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารีพระราชทานพระราชดำรัสถึงพระราชประสงค์ของการทรงงานพัฒนาเด็กและเยาวชนแก่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริตลอดทุกปีที่ผ่านมา จากการประมวลพระราชดำรัสทั้งหมด สามารถสรุปเป็นจุดหมายสูงสุดของการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพระราชดำริได้ดังนี้

เด็กและเยาวชนเจริญเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ มีสุขภาพแข็งแรง ได้รับการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ พัฒนาทักษะในการทำงาน กอรปด้วยคุณงามความดี ร่วมดูแลทรัพยากรของชาติ และรักษาวัฒนธรรมของชุมชน สามารถปฏิบัติงานเป็นประโยชน์ต่อตัวเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และประชาคมโลก

วัตถุประสงค์การพัฒนา

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2570 – 2579 กำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาที่สอดคล้องกับพระราชประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีสุขภาวะที่ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
2) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้วิชาการสำหรับการดำรงชีวิตและการศึกษาเรียนรู้ต่อไป
3) เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ คุณธรรม และการปฏิบัติตนที่ดี
4) เพื่อพัฒนาทักษะที่เป็นรากฐานของการงานอาชีพ
5) เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
6) เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาครอบครัว ชุมชน และสังคม

เป้าหมายการพัฒนา

1) เด็กและเยาวชนมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการสมวัย มีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม มีสุขภาพแข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม
2) เด็กและเยาวชนเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
3) เด็กและเยาวชนมีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม และประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม
4) เด็กและเยาวชนมีทักษะพื้นฐานอาชีพ
5) เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด
6) เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติไทย
7) เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและมีส่วนร่วมในการพัฒนา

พื้นที่เป้าหมาย

ข้อมูลสถานศึกษาในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ปีการศึกษา 2569

สถานศึกษาในสังกัด		สถานศึกษา (แห่ง)	จำนวนนักเรียน			
			ปฐมวัย	ประถม	มัธยม	รวม
1	กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	222	6,016	18,100	996	**25,112**
2	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	242	7,752	27,251	28,792	**63,795**
3	กรมส่งเสริมการเรียนรู้	282	1,733	3,210	-	**4,943**
4	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	20	2,024	4,977	9,253	**16,254**
5	สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	29	4,004	13,990	5,136	**23,130**
6	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	39	1,115	1,062	62	**2,239**
7	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	75	-	-	5,428	**5,428**
รวม		**909**	**23,321**	**68,718**	**49,723**	**141,762**

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2570 – 2579
เครื่องชี้วัด แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ ฯ ฉบับที่ 6
สถานศึกษาในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริ ฯ ประจำปีการศึกษา 2569

การดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารฯ กรมปศุสัตว์

กรมปศุสัตว์ดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2538 โดยนำกรอบการดำเนินงาน และเป้าหมายการพัฒนา ตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ฯ มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาเด็กและเยาวชน ชุมชน **"เด็กทุกคนมีโอกาสพัฒนาเต็มศักยภาพ ไม่ว่าจะเกิดและเรียนอยู่ที่ใด" ปศุสัตว์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาแบบองค์รวม สู่การพึ่งตนเอง และการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน**โดยออกแบบกิจกรรมและสนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อการบริโภคและเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ชุมชนผลิตอาหารปลอดภัยเป็นอาหารเด็กและสร้างรายได้ไปพร้อมกับการรักษาเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้การปศุสัตว์และเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริ ฯ
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้การปศุสัตว์และเกษตรกรรมยั่งยืน ขยายจากโรงเรียนสู่ชุมชน ให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ครอบครัวและชุมชนเกิดการพัฒนา ช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนและโรงเรียนไปพร้อม ๆ กัน
3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้การปศุสัตว์และเกษตรกรรมยั่งยืนของสถานศึกษา เป็นแหล่งบริการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาให้กับผู้ปกครอง ชุมชนและสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละที่ สร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

เป้าหมายด้านปศุสัตว์

งานปศุสัตว์เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริ ฯ

1. นักเรียนไม่น้อยกว่า 10,000 คน ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างสมดุลทั้ง 4 ด้าน (พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา) มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2. ส่งเสริมการผลิตอาหารและสร้างอาชีพแก่ผู้ปกครองในชุมชน โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา
3. ส่งเสริมโรงเรียนจัดบริการความรู้การปศุสัตว์และเกษตรกรรมยั่งยืน อย่างมีประสิทธิภาพ

งบประมาณ

3,805,700 บาท

แผนการดำเนินงานและงบประมาณ

1. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

<u>เป้าหมาย</u> สถานศึกษา/โรงเรียนในโครงการฯ 228 โรงเรียน

<u>ลักษณะโรงเรียน</u> ดำเนินกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์อย่างต่อเนื่อง ผลผลิตอาหารโปรตีนระดับดีขึ้นไป สามารถบริหารจัดการผลผลิตให้นักเรียนได้บริโภคครบตามเกณฑ์ และเพียงพอต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา บันทึกข้อมูลการผลิตเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง จัดทำบัญชีฟาร์ม วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตได้ จัดตั้งกองทุนการเลี้ยงสัตว์และบริหารจัดการเงินกองทุนในการจัดหาปัจจัยการผลิตในกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ได้เอง นักเรียนมีความรู้ด้านปศุสัตว์และด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คะแนนเฉลี่ยวิชาเกษตรของนักเรียน อยู่ระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 80

<u>งบประมาณ</u>

- อบรมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ร.ร. 228 แห่งๆ ละ 1,000 บาท เงินเงิน 228,000 บาท
- วัสดุการเกษตร ร.ร. 224 แห่งๆ ละ 1,500 บาท เป็นเงิน 336,000 บาท *

<u>หมายเหตุ</u> การสนับสนุนให้เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน/พื้นที่ดำเนินการ สามารถถัวจ่ายไม่เกินวงเงินที่จัดสรรให้

* โรงเรียน/สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เข้าร่วมโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ฯ สนับสนุนด้านการส่งเสริมการเรียนรู้

2. กิจกรรมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ส่งเสริมการผลิตแบบยั่งยืน

<u>เป้าหมาย</u> สถานศึกษา/โรงเรียนในโครงการฯ 180 โรงเรียน

<u>ลักษณะโรงเรียน</u> ดำเนินกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์อย่างต่อเนื่อง ผลผลิตอาหารโปรตีนยังไม่เพียงพอ มีเงินกองทุนการเลี้ยงสัตว์ สามารถบริหารจัดการเงินกองทุนได้ เงินกองทุนไม่มากพอที่จะซื้อปัจจัยการผลิตได้เอง

<u>งบประมาณ</u>

- จัดเวทีสร้างการมีส่วนร่วม พัฒนากระบวนการเรียนรู้ ร.ร. 180 แห่งๆ ละ 1,000 บาท เงิน 180,000 บาท
- วัสดุการเกษตร ร.ร. 180 แห่งๆ ละ 10,000 บาท เป็นเงิน 1,800,000 บาท
- วัสดุก่อสร้าง สำหรับสนับสนุนโรงเรียนในโครงการ เป็นเงิน 180,000 บาท

<u>หมายเหตุ</u> การสนับสนุนให้เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน/พื้นที่ดำเนินการ สามารถถัวจ่ายไม่เกินวงเงินที่จัดสรรให้

3. กิจกรรมพันธุ์สัตว์พระราชทาน/ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์

3.1 กิจกรรมไก่ไข่/เป็ดไข่พระราชทาน ภายใต้โครงการศูนย์ผลิตและส่งเสริมพันธุ์สัตว์พระราชทานปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เป้าหมาย โรงเรียนโครงการไก่ไข่พระราชทาน ในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 8 และ 9 จำนวน 13 แห่ง

- โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการปีที่ 1 จำนวน 9 แห่ง
- โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการปีที่ 2 จำนวน 4 แห่ง

ลักษณะโรงเรียน โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการไก่ไข่พระราชทาน ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงาน กปร. เพื่อผลิตไข่ไก่สำหรับเป็นอาหารกลางวัน และสร้างกองทุนการเลี้ยงสัตว์สามารถบริหารจัดการเงินกองทุนที่จะซื้อปัจจัยการผลิตได้เอง

งบประมาณ

1) โรงเรียนปีที่ 1 (งบประมาณจากสำนักงาน กปร.)
2) โรงเรียนปีที่ 2
   - วัสดุการเกษตร 4 แห่งๆ ละ 5,000 บาท เป็นเงิน 20,000 บาท สำหรับอาหารสัตว์ และวัสดุอุปกรณ์การเลี้ยงที่จำเป็น (สามารถถัวจ่ายไม่เกินวงเงินที่จัดสรรให้)

3.2 กิจกรรมไก่ไข่/เป็ดไข่พระราชทาน ภายใต้โครงการผลิต เพื่อส่งเสริมและขยายผลพันธุ์สัตว์พระราชทาน ดำเนินงานโดย งานปศุสัตว์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เป้าหมาย โรงเรียนโครงการพระราชดำริ

- ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน 32 แห่ง
- ในพื้นที่จังหวัดยะลา จำนวน 5 แห่ง (เป็ดไข่)
- ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 5 แห่ง (เป็ดไข่)

ลักษณะโรงเรียน โรงเรียนที่ดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยได้รับการสนับสนุนจากงานปศุสัตว์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อผลิตไข่ไก่/ไข่เป็ดสำหรับเป็นอาหารกลางวัน และสร้างกองทุนการเลี้ยงสัตว์สามารถบริหารจัดการเงินกองทุนที่จะซื้อปัจจัยการผลิตได้เอง

งบประมาณ

1) สำนักงาน กปร. ผ่านศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สนับสนุนพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ การฝึกอบรม และการติดตามประเมินผล
2) กรมปศุสัตว์ สนับสนุน วัสดุการเกษตรให้กับโรงเรียน สำหรับอาหารสัตว์ และวัสดุอุปกรณ์การเลี้ยงที่จำเป็น (สามารถถัวจ่ายไม่เกินวงเงินที่จัดสรรให้)
   - พื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน 32 แห่ง เป็นเงิน 80,000 บาท
   - พื้นที่จังหวัดยะลา จำนวน 5 แห่ง เป็นเงิน 10,000 บาท
   - พื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 5 แห่ง เป็นเงิน 10,000 บาท

3.3 กิจกรรมตามแผนงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ ภายใต้การดำเนินงานโครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

<u>เป้าหมาย</u> โรงเรียนโครงการพระราชดำริในพื้นที่เลย จำนวน 3 แห่ง

<u>ลักษณะโรงเรียน</u> โรงเรียนที่ดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยได้รับการสนับสนุนศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยเพื่อผลิตไข่ไก่/ไข่เป็ดสำหรับเป็นอาหารกลางวัน

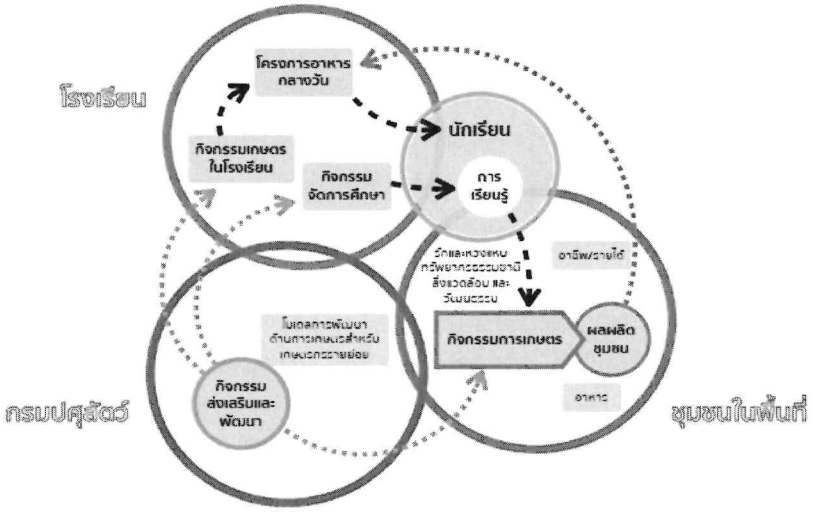
<u>งบประมาณ</u>

1) สำนักงาน กปร. ผ่านศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ปีก อาหารสัตว์ การฝึกอบรม และการติดตามประเมินผล (กำหนดส่งมอบ พฤศจิกายน 2569)
2) กรมปศุสัตว์ สนับสนุน วัสดุการเกษตรให้กับโรงเรียน สำหรับอาหารสัตว์ และวัสดุอุปกรณ์การเลี้ยงที่จำเป็น จำนวน 3 แห่ง เป็นเงิน 6,000 บาท (สามารถถัวจ่ายไม่เกินวงเงินที่จัดสรรให้)

แนวทางการดำเนินงาน

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ ได้วิเคราะห์และจำแนกรูปแบบการดำเนินงานการเกษตรของโรงเรียน ออกเป็น 3 รูปแบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตแบบยั่งยืนให้กับโรงเรียนและชุมชน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทการดำเนินกิจกรรม มีเป้าหมายการดำเนินงาน และเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ โรงเรียน นักเรียน ชุมชน และกรมปศุสัตว์ สามารถกำหนดแนวทางการการดำเนินงาน ดังนี้

ระบบการผลิตรูปแบบที่ 1 : โรงเรียนมีแปลงเกษตรแต่ผลผลิตไม่เพียงพอ

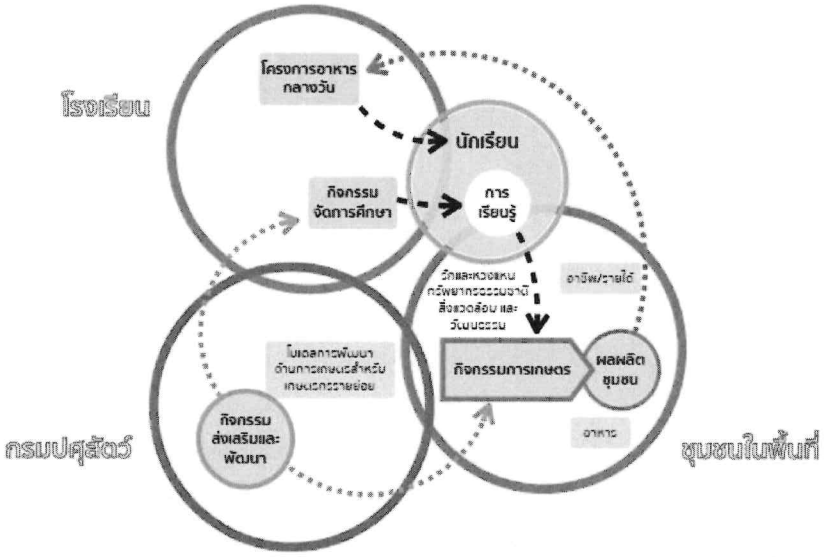

แนวทางการการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนที่มีแปลงเกษตร แต่ผลผลิตไม่เพียงพอ ควรดำเนินการ ดังนี้

- โรงเรียน <u>กิจกรรมการเกษตรในโรงเรียนยังคงมีเหมือนเดิม</u> ผลผลิตในแปลงเกษตรของโรงเรียนเข้าสู่โครงการอาหารกลางวัน ควบคู่กับกิจกรรมการศึกษา การเรียนรู้ ส่วนที่ผลิตไม่พอจัดหาจากชุมชนรอบโรงเรียน เงินโครงการอาหารกลางวันจึงเป็นจุดเริ่มต้นส่งเสริมอาชีพ ก่อเกิดรายได้ของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ นักเรียนได้รับอาหารปลอดภัยกินครบตามเกณฑ์ความต้องการ ต่อเนื่องตลอดทั้งปี
- นักเรียน ได้รับอาหารจากผลผลิตของโรงเรียน และได้รับอาหารปลอดภัยที่มาจากผลผลิตของชุมชน พร้อมกิจกรรมทางการศึกษาเรียนรู้การเกษตรในแปลงในโรงเรียน

- ชุมชนในพื้นที่ ความต้องการผลผลิตการเกษตรของโครงการอาหารกลางวันที่โรงเรียนผลิตได้ไม่พอ ควรจัดหาจากชุมชน โดยอาจวางแผนส่งเสริมอาชีพให้กับเกษตรกร หรือทำ MOU ซื้อผลผลิตจากชุมชน เป็นการส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้กับเกษตรกร ผลผลิตส่วนหนึ่งส่งให้กับโรงเรียน เป็นอาหารกลางวันของโรงเรียน สร้างรายได้ให้ชุมชน จากทรัพยากร เกิดความรู้สึกรักและผูกพันกับโรงเรียน หวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม
- กรมปศุสัตว์ จัดทำกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรทั้งในโรงเรียน และในชุมชนเพื่อให้ชุมชนทำกิจกรรมทางการเกษตร เกิดเป็นผลผลิตของชุมชน โดยใช้ VRIO Model ซึ่งมีหลักการ 3 มิติ (มิติพื้นที่ มิติหลักการ มิติกระบวนการ) สนับสนุนปัจจัยที่จำเป็น ความรู้ จัดเวทีการมีส่วนร่วม ได้ผลผลิตส่วนหนึ่งจำหน่ายโครงการอาหารกลางวัน เงินโครงการอาหารกลางวัน นำไปส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้เกษตรกรรายย่อยในชุมชน ผลผลิตอีกส่วนหนึ่งจำหน่ายสู่ภายนอกเป็นรายได้อีกทางหนึ่ง

ระบบการผลิตรูปแบบที่ 2 : โรงเรียนไม่มีแปลงเกษตรแต่มีชุมชนทำการเกษตรในพื้นที่รอบโรงเรียน

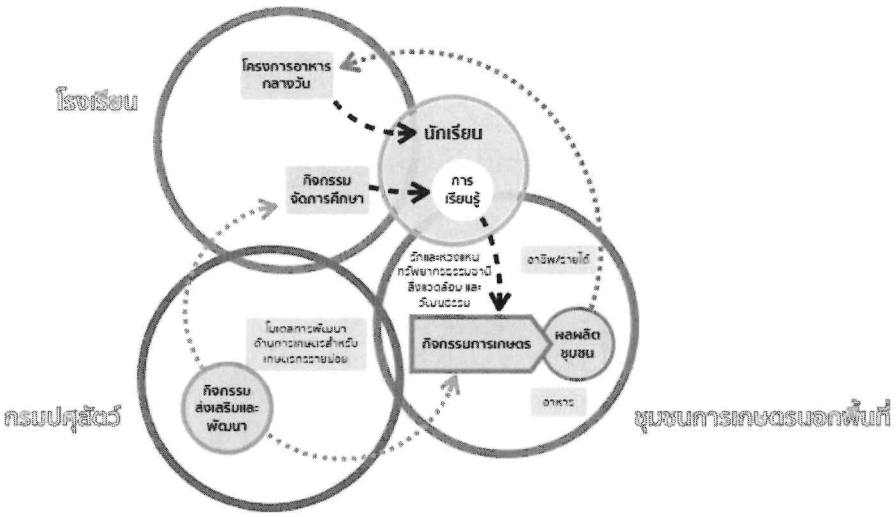

แนวทางการการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนที่ไม่มีแปลงเกษตร มีชุมชนทำการเกษตรในพื้นที่รอบโรงเรียน ควรดำเนินการ ดังนี้

- โรงเรียน กิจกรรมของโรงเรียนลดเหลือ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน และกิจกรรมทางการศึกษา ผลผลิตที่จะนำเข้าโครงการอาหารกลางวัน มาจากการจัดหาหรือส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกรรายย่อยของชุมชน รับซื้อผลผลิตจากแปลงเกษตรของชุมชน เพื่อให้นักเรียนได้รับอาหารปลอดภัยกินครบตามเกณฑ์ความต้องการ ต่อเนื่องตลอดทั้งปี
- นักเรียน ได้รับอาหารปลอดภัยที่มาจากผลผลิตของชุมชน พร้อมกิจกรรมทางการศึกษาเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกรในแปลงของเกษตรกร

- ชุมชนในพื้นที่ เกิดกิจกรรมทางการเกษตร สร้างผลผลิตในชุมชน ผลผลิตที่เกิดขึ้นเป็นอาหารอาชีพและรายได้ที่มั่นคงให้กับเกษตรกร ผลผลิตส่วนหนึ่งส่งให้กับโรงเรียนเป็นอาหารกลางวันของโรงเรียน นอกจากนี้ เกิดความรู้สึกรักและหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม
- กรมปศุสัตว์ จัดทำกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในชุมชน ที่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ส่งเสริมกิจกรรมทางการศึกษา ในชุมชนส่งเสริมการพัฒนาอาชีพเกษตรด้วย VRIO Model โดยใช้หลักการ 3 มิติ (มิติพื้นที่ มิติหลักการ มิติกระบวนการ) เกิดผลผลิตเป็นอาหารนักเรียน เป็นรายได้เกษตรกรรายย่อย

ระบบการผลิตรูปแบบที่ 3 : โรงเรียนไม่มีแปลงเกษตรและไม่มีชุมชนการเกษตรในพื้นที่รอบโรงเรียน

แนวทางการการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนที่ไม่มีแปลงเกษตร ไม่มีชุมชนการเกษตรในพื้นที่รอบโรงเรียน ควรดำเนินการ ดังนี้

- โรงเรียน กิจกรรมของโรงเรียนลดเหลือ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน และกิจกรรมทางการศึกษา จัดหาวัตถุดิบประกอบอาหารกลางวัน จากชุมชนเกษตรพื้นที่ใกล้เคียง เงินโครงการอาหารกลางวันเป็นจุดเริ่มต้นส่งเสริมอาชีพก่อให้เกิดรายได้ของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ใกล้เคียง เกิดความร่วมมือเป็นเครือข่าย ทำให้นักเรียนได้รับอาหารปลอดภัยกินครบตามเกณฑ์ความต้องการ ต่อเนื่องตลอดทั้งปี
- นักเรียน ได้รับอาหารปลอดภัยที่มาจากผลผลิตของเกษตรกร พร้อมกิจกรรมทางการศึกษา เรียนรู้ร่วมกับเกษตรกรในแปลงของเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียง เช่น การช่วยงานในแปลง

- ชุมชนนอกพื้นที่ เกิดกิจกรรมทางการเกษตร จากเงินโครงการอาหารกลางวัน ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้เกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ใกล้เคียง กระตุ้นให้เกิดการผลผลิตของชุมชน ผลผลิตที่เกิดขึ้นเป็นอาหารเด็ก สร้างอาชีพและรายได้ให้กับเกษตรกรรายย่อย เกิดความรู้สึกรักผูกพันกับโรงเรียน หวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมวัฒนธรรมจากกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกัน
- กรมปศุสัตว์ จัดทำกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในชุมชนใกล้เคียง ส่งเสริมกิจกรรมทางการศึกษาร่วมกับเกษตรกรในชุมชนใกล้เคียงหรือเกษตรกรในโครงการอื่นที่กรมปศุสัตว์ดูแลอยู่ สนับสนุนกิจกรรมทางการเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการโรงเรียนและตลาด โดยใช้ VRIO Model เป็นแนวทาง โดยใช้หลักการ 3 มิติ (มิติพื้นที่ มิติหลักการ มิติกระบวนการ) เกิดผลผลิตเป็นอาหารนักเรียน เป็นรายได้เกษตรกรรายย่อย

1.1 การทำแผนการผลิต และการจัดการผลผลิต – โรงเรียนจัดทำแผนความต้องการในแต่ละเดือน/ปีการศึกษา และจัดทำแผนการผลิตด้านการเกษตรในรูปแบบที่เหมาะสมกับโรงเรียน ชุมชน ร่วมกับวางแผนร่วมกับชุมชนในการผลิตร่วมกันให้สอดคล้องกับแผนความต้องการของโรงเรียน

1.2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การสุขาภิบาล

- สนับสนุนการเลี้ยงสัตว์ในโรงเรียน เพื่อผลิตอาหารโปรตีน และนำผลผลิตที่ได้ใช้ประกอบอาหารกลางวันให้นักเรียนได้บริโภคเพียงพอครบตามเกณฑ์ความต้องการ โดยใช้เงินโครงการอาหารกลางวันที่ได้รับจัดซื้อ และถ้ามีผลผลิตเหลือให้จำหน่ายแก่บุคคลภายนอก นำเงินรายได้จัดตั้งกองทุนกิจกรรมปศุสัตว์ของโรงเรียน
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมให้เกษตรกร ผลผลิตจากชุมชนที่เกิดขึ้น จำหน่ายให้กับโรงเรียนสำหรับประกอบอาหารให้นักเรียนได้บริโภคเพียงพอครบตามเกณฑ์ความต้องการ แบ่งปันแลกเปลี่ยนผลผลิตในชุมชน สร้างความมั่นคงทางอาหารของชุมชน
- พัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะ จัดการฟาร์มและอนามัยสิ่งแวดล้อมการเลี้ยงสัตว์ให้เป็นมาตรฐาน GFM (Good Farm Management)
- ส่งเสริมการนำพันธุ์สัตว์พื้นบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตทางการเกษตร อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติพันธุ์สัตว์ และวัตถุดิบอาหารสัตว์ท้องถิ่น
- ส่งเสริมการทำเกษตรแบบยั่งยืน เกษตรผสมผสาน การทำการเกษตรที่ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงสัตว์ การแปรรูปผลผลิต และการจัดการผลิตภายใต้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 VRIO ค้นหาศักยภาพของพื้นที่ บุคคล เพื่อให้เกิดการผลิตแบบยั่งยืน ส่งเสริมการสร้างมูลค่าสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ชุมชน เกิดเป็นสินค้าและบริการในท้องถิ่น

2. **จัดเวทีการมีส่วนร่วม (สร้างความรู้ความเข้าใจ - เกิดแผนผลิตชุมชนสนับสนุนโรงเรียน)** สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน ชมรมศิษย์เก่า โรงเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ ในการผลิตทางการเกษตร ร่วมถึงสร้างความร่วมมือ และการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. **สร้างกระบวนการเรียนรู้ (เพิ่มเติมความรู้)**

3.1 <u>ความรู้ด้านเทคนิค</u> (การเลี้ยง การแปรรูป ฯลฯ)

- ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ พัฒนาทักษะด้านการเลี้ยงสัตว์ การสุขาภิบาล การแปรรูปผลผลิต เพื่อเพิ่มเติมความรู้ และทักษะการเลี้ยงที่เหมาะสม เชื่อมโยงกิจกรรมทางการเกษตร ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เติมเต็มความรู้ให้เกษตรกรพัฒนาทักษะการเลี้ยงที่เหมาะสม
- นักเรียนนำความรู้ และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ในโรงเรียนมาใช้เป็นผู้ช่วยของเกษตรกร จดบันทึกข้อมูล จัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชีฟาร์ม (บูรณาการการเรียนรู้จากโรงเรียนไปยังแปลงเกษตรรอบโรงเรียน) ครูกำกับติดตาม และประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน
- สนับสนุนการเรียนรู้ด้านการเกษตรของนักเรียน สร้างกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือทำงานในแปลงเกษตร ผ่านการจ้างงาน ช่วงนอกเวลาเรียน หรือวันหยุด ให้เกิดการเรียนรู้วิถีเกษตรเป็นพื้นฐานการอาชีพ การอยู่รอดในอนาคต

3.2 <u>ความรู้การบริหารจัดการ</u> (การบันทึกข้อมูล การจัดตั้งกองทุน ฯลฯ)

- ให้คำแนะนำ การจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง : ข้อมูลด้านการเลี้ยงสัตว์ บัญชีฟาร์ม การจัดการผลผลิต ข้อมูลรายรับ – รายจ่าย การจัดทำรายงานผล การสรุปผล และวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตสัตว์แต่ละรุ่น
- สนับสนุนให้โรงเรียนมีศักยภาพ จัดตั้งกองทุนเพื่อการเลี้ยงสัตว์ของโรงเรียน และบริหารจัดการกองทุนให้เกิดความยั่งยืน โรงเรียนสามารถพึ่งตนเองในการเลี้ยงสัตว์รุ่นต่อ ๆ ไปได้
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการผลิตทางการเกษตรแบบยั่งยืน จัดให้กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์เป็นประโยชน์ด้านการเรียนการสอนให้ครู นักเรียนได้รับประโยชน์โดยทั่วกัน ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการของโรงเรียน

4. **ส่งเสริมการบริการความรู้**

- กิจกรรมครูเยี่ยมบ้าน คนที่บ้านเยี่ยมโรงเรียน
- ส่งเสริมให้ครูและนักเรียน มีการจัดการความรู้ ค้นคว้า รวบรวมความรู้ ข่าวสาร ตัวอย่างที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการปศุสัตว์ องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์พื้นเมือง โดยจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้นได้ง่าย และนำมาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน ให้แก่ผู้สนใจต่อไปสนับสนุนให้โรงเรียน เป็นแหล่งบริการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาให้กับผู้ปกครอง ชุมชนและสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละที่ สร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงระหว่างประเทศ โรงเรียนเป็นต้นแบบของความสำเร็จในการบูรณาการ การร่วมมือของคนในชุมชน และหน่วยงานต่างๆ และสามารถถ่ายทอดความสำเร็จนั่นได้

ปฏิทินขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอน/กิจกรรม	ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย
1) คัดเลือกโรงเรียน เกษตรกร เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการสนับสนุน - ควรคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ศักยภาพการผลิต ความพร้อมในการดำเนินงาน	→											
2) จัดเวที สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน และโรงเรียน - ชี้แจงแผน/งบประมาณสนับสนุน จัดทำแผนผลิตระดับโรงเรียน ชุมชนให้เหมาะสมกับช่วงเวลาสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน		→	→									
2) ฝึกอบรมให้ความรู้ เตรียมความพร้อมโรงเรือน วัสดุอุปกรณ์การเลี้ยง พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ **(ควรให้แล้วเสร็จภายในไตรมาส 2)**		→	→	→								
3) สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมให้กับชุมชนโรงเรียน จัดการเลี้ยงดูสัตว์ และการป้องกันโรคระบาดสัตว์			→	→	→	→	→	→	→	→	→	→
4) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การผลิตทางการเกษตร (แปลงเกษตรของโรงเรียนและชุมชน) - จัดนักเรียนเข้าทำกิจกรรมในโรงเรียน มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และฝึกทักษะ - สร้างกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือทำงานในแปลงเกษตรของชุมชน ผ่านการจ้างงานช่วงนอกเวลาเรียน หรือวันหยุด - บูรณาการกับกิจกรรมอื่น จัดแหล่งเรียนรู้ ขยายผลการเรียนรู้โรงเรียนสู่ชุมชน เชื่อมโยงการผลิตในแปลงเกษตรให้เอื้อประโยชน์			→	→	→	→	→	→	→	→	→	→
5) สร้างกองทุนต่อเนื่อง จัดการผลผลิต รายงานประเมินผล ควบคุมการเงินโปร่งใส จัดการผลผลิตโดยเน้นสุขภาพอนามัยของนักเรียน			→	→	→	→	→	→	→	→	→	→
6) ติดตาม ประเมินผล และประชาสัมพันธ์	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→

การบันทึกข้อมูลกิจกรรมปศุสัตว์

กรมปศุสัตว์กำหนดให้โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริทุกแห่ง บันทึกข้อมูลกิจกรรมปศุสัตว์ โดยใช้แบบบันทึกที่กำหนดไว้ 4 กิจกรรม คือ

1) แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมไก่ไข่
2) แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมไก่เนื้อ
3) แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมสัตว์ปีก (เป็ดเทศ ไก่พื้นเมือง ไก่ลูกผสม)
4) แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมสุกร

แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมปศุสัตว์

บันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่อง จัดแสดงข้อมูลสรุปผลการเลี้ยงเพื่อการศึกษาเรียนรู้ ส่งบันทึกการสรุปผลการเลี้ยงให้กรมปศุสัตว์ทราบเมื่อจบรุ่นเลี้ยง การบันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่องช่วยให้สามารถวิเคราะห์ความผิดปกติ และส่งเสริมความสามารถในการพึ่งตนเอง

การจัดทำแผนปรับปรุงโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ในโรงเรียนฯ

โรงเรือน หรือคอกสัตว์ที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม ควรซ่อมแซมปรับปรุงให้มีความมั่นคงแข็งแรง ถูกหลักสุขาภิบาล ป้องกันโรค สะดวกต่อการปฏิบัติงานของนักเรียน สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/อำเภอ สำรวจสภาพโรงเรือน/คอกสัตว์ให้คำแนะนำซ่อมแซมปรับปรุง ระบุวิธีการดำเนินงาน แหล่งงบประมาณ โดยใช้เงินกองทุนกิจกรรมปศุสัตว์ของโรงเรียนหรืองบประมาณที่โรงเรียนจัดหาได้ดำเนินการก่อน หากไม่มีงบประมาณสนับสนุนจำเป็นต้องขอสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์ ให้จัดทำรายละเอียดข้อมูล พร้อมภาพถ่ายส่งกรมปศุสัตว์ เน้นความประหยัดและการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

ผลของโครงการฯ ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ด้านการพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียน (พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา)
   - โรงเรียนสามารถผลิตอาหารโปรตีน (เนื้อสัตว์ ไข่) เพื่อเป็นอาหารกลางวันให้นักเรียน เด็ก และเยาวชนนอกระบบการศึกษา ได้รับประทานอาหารที่เพียง ครบถ้วน ช่วยลดอัตราการขาดสารอาหาร ส่งเสริมให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี แข็งแรง สมวัย มีพัฒนาการตามวัย
   - นักเรียนได้รับความรู้วิถีการเกษตร ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สามารถเลี้ยงดูและรู้จักการป้องกันโรคระบาดสัตว์ สามารถนำกลับไปปฏิบัติที่บ้านได้ เป็นพื้นฐานความรู้ในการศึกษาต่อ หรือเป็นอาชีพต่อไปในอนาคตได้
2) ด้านการส่งเสริมการผลิตอาหารและสร้างอาชีพแก่ผู้ปกครองในชุมชน

   ชุมชนรอบโรงเรียนได้รับการพัฒนา มีแหล่งอาหาร กองทุนอาหารกลางวันก่อให้เกิดอาชีพ สร้างรายได้ให้เกษตรกรรายย่อย ส่งเสริมให้เกิดการผลิตแบบปลอดภัย เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและท้องถิ่น ให้สามารถพึ่งตนเอง พึ่งพากันในชุมชน และเป็นกำลังในการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน สร้างความมั่นคงทางอาหารของโรงเรียน ชุมชน
3) ด้านการบริการความรู้การปศุสัตว์และเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียน
   - โรงเรียนมีเงินกองทุนเลี้ยงสัตว์หมุนเวียน ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องได้ และวางแผนการผลิตเนื้อสัตว์ให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน
   - โรงเรียนสามารถวางแผนการผลิต การบริหารจัดการ กิจกรรมเกษตรของโรงเรียนรวมถึงบริหารจัดการผลผลิตที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ชุมชน
   - โรงเรียนเกิดองค์ความรู้ในการบริหารกิจกรรมทางการเกษตรร่วมกับชุมชน

ผลผลิต (output)	ผลลัพธ์ (outcome)
1. โรงเรียนมีผลผลิตอาหารโปรตีนเพียงพอความต้องการนักเรียน	1. นักเรียนบริโภคอาหารโปรตีนไม่น้อยกว่าเกณฑ์ความต้องการ 40 กรัม/คน/มื้อ
2. ครัวเรือนมีการผลิตอาหารโปรตีนและทำการเกษตรแบบยั่งยืนเพิ่มขึ้น	2. นักเรียนและคนในชุมชนมีอาหารโปรตีนและมีรายได้จากผลผลิตเกษตรเพิ่มขึ้น
3. โรงเรียนสามารถให้บริการความรู้การปศุสัตว์และเกษตรกรรมยั่งยืนแก่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3. เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ

ประมาณการผลผลิตจากการเลี้ยงสัตว์

- แม่ไก่ไข่ 1 ตัว ให้ไข่เฉลี่ย 280 - 300 ฟอง/ปี การเลี้ยงไก่ไข่ 50 แม่ ได้ไข่ประมาณ 35 - 40 ฟอง/วัน
- ไก่พื้นเมือง 1 ตัว ให้ลูกไก่ประมาณ 30 - 50 ตัว/แม่/ปี เลี้ยงลูกไก่ 4 - 5 เดือน ได้น้ำหนัก 1.3 – 1.5 ก.ก./ตัว
- ไก่ 3 สายพันธุ์ ขยายพันธุ์ให้ลูกไก่ 150 – 180 ตัว/แม่/ปี (การจัดการเหมาะสม) เลี้ยงลูกไก่ 4 เดือน ได้น้ำหนัก 1.7 ก.ก./ตัว หรือจะรับประทานเป็นไข่ไก่ก็ได้
- เป็ดเทศ ให้ลูกเป็ดเทศประมาณ 60 ตัว/แม่/ปี เลี้ยงลูก 2 – 3 เดือน ได้น้ำหนัก 1.8 – 2.2 ก.ก./ตัว (ข้อดีที่ทนทางต่อโรค เลี้ยงง่าย)

การรายงานผลและข้อมูลของโรงเรียนโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารฯ

กิจกรรม	กำหนดส่ง		หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1. การบันทึกข้อมูลกิจกรรมปศุสัตว์			
1) แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมไก่ไข่ (6 แบบ)		การเลี้ยงจบรุ่น	ร.ร./สนง.ปศจ.
- แบบบันทึกการเลี้ยงไก่ไข่ประจำวัน			
- แบบบันทึกการเลี้ยงไก่ไข่ 1 รุ่นเลี้ยง (รายสัปดาห์)	✓		
- แบบแผนภูมิเส้นแสดงอัตราการไข่รายสัปดาห์	✓		
- แบบสรุปผลการเลี้ยงไก่ไข่ตลอดรุ่น	✓		
- แบบการคำนวณต้นทุนการผลิตไข่ไก่			
- แบบเปรียบเทียบผลการเลี้ยงไก่ไข่แต่ละรุ่น	✓		
2) แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมไก่เนื้อ (2 แบบ)		การเลี้ยงจบรุ่น	ร.ร./สนง.ปศจ.
- แบบบันทึกการเลี้ยงไก่เนื้อประจำวัน			
- แบบสรุปผลการเลี้ยงไก่เนื้อตลอดรุ่น	✓		
3) แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมสัตว์ปีก (2 แบบ)		สิ้นเดือน ต.ค. , มี.ค.	ร.ร./สนง.ปศจ.
- แบบบันทึกการเลี้ยงสัตว์ปีกประจำวัน			
- แบบสรุปผลการเลี้ยงสัตว์ปีก รายเดือน	✓		
4) แบบบันทึกข้อมูลกิจกรรมสุกร (2 แบบ)		สิ้นเดือน ต.ค. , มี.ค.	ร.ร./สนง.ปศจ.
- แบบบันทึกการเลี้ยงสุกรประจำวัน			
- แบบสรุปผลการเลี้ยงสุกร รายเดือน	✓		
2. การรายงานผลกิจกรรมปศุสัตว์ในโรงเรียนโครงการตามพระราชดำริ			ร.ร. / สนง.ปศจ.
- ผลงานเทอมต้น (พฤษภาคม - กันยายน)	✓	ภายใน 30 ตุลาคม	
- ผลงานเทอมปลาย (ตุลาคม - มีนาคม)	✓	ภายใน 15 มีนาคม	

สถานที่ส่ง

ชื่อ กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์
ที่อยู่ 69/1 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
e-mail : rosedld@gmail.com หรือ rosedld@hotmail.com

ตารางที่ 1 แสดงเป้าหมายโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ปีงบประมาณ 2570

ที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย (รร./แห่ง) ปีการศึกษา 2569						รร.	นักเรียน	เป้าหมาย
		ตชด.	สพฐ.	กทม.	เอกชน	อปท.	ศศช.	รวม	(คน)	2570
1	กรุงเทพ	-	2	29	-	-	-	31	23,470	2
2	อยุธยา	-	5	-	-	-	-	5	751	5
3	ปทุมธานี	-	14	-	-	-	-	14	6,808	4
4	ฉะเชิงเทรา	3	-	-	-	-	-	3	946	3
5	นครนายก	-	20	-	-	-	-	20	2,234	16
6	สระแก้ว	8	3	-	-	-	-	11	1,157	11
7	ตราด	2	-	-	-	-	-	2	128	2
8	จันทบุรี	6	-	-	-	-	-	6	728	6
9	บุรีรัมย์	2	3	-	-	-	-	5	860	5
10	สุรินทร์	7	-	-	-	-	-	7	877	7
11	ศรีสะเกษ	1	1	-	-	-	-	2	120	2
12	อุบลราชธานี	10	2	-	-	-	-	12	717	10
13	อำนาจเจริญ	3	1	-	-	-	-	4	431	4
14	ยโสธร	1	-	-	-	-	-	1	61	1
15	อุดรธานี	5	6	-	-	-	-	11	1,034	11
16	หนองบัวลำภู	-	3	-	-	-	-	3	408	3
17	หนองคาย	-	1	-	-	-	-	1	184	1
18	บึงกาฬ	5	3	-	-	-	-	8	832	8
19	เลย	8	1	-	-	-	-	9	444	9
20	สกลนคร	1	31	-	-	21	-	53	9,745	26
21	กาฬสินธุ์	-	1	-	-	-	-	1	397	1
22	นครพนม	8	-	-	-	-	-	8	690	8
23	ขอนแก่น	-	3	-	-	-	-	3	199	3
24	มุกดาหาร	2	-	-	-	-	-	2	204	2
25	เชียงใหม่	18	16	-	-	-	149	183	11,026	60
26	แม่ฮ่องสอน	16	26	-	-	-	9	51	13,563	30
27	เชียงราย	12	6	-	-	-	-	18	2,858	18
28	พะเยา	2	-	-	-	-	-	2	146	2
29	น่าน	3	30	-	-	6	34	73	4,321	28
30	แพร่	-	1	-	-	-	-	1	26	1
31	พิษณุโลก	4	-	-	-	-	-	4	126	4
32	ตาก	23	40	-	1	11	89	164	19,755	60
33	เพชรบูรณ์	1	-	-	-	-	-	1	49	1
34	อุตรดิตถ์	2	-	-	-	-	-	2	118	2
35	ราชบุรี	2	-	-	-	-	-	2	516	2
36	กาญจนบุรี	14	1	-	-	-	-	15	2,340	12
37	เพชรบุรี	3	-	-	-	-	-	3	542	3
38	ประจวบคีรีขันธ์	8	1	-	-	-	-	9	1,228	9
39	สุราษฎร์ธานี	4	-	-	-	-	-	4	593	4
40	นครศรีธรรมราช	3	3	-	-	-	-	6	442	6
41	ชุมพร	7	1	-	-	-	-	8	915	8
42	ระนอง	-	-	-	-	1	-	1	415	1
43	กระบี่	1	-	-	-	-	-	1	75	1
44	ตรัง	2	-	-	-	-	-	2	136	2
45	พังงา	-	1	-	-	-	1	2	70	1
46	พัทลุง	1	-	-	-	-	-	1	75	1
47	สงขลา	10	-	-	2	-	-	12	2,693	10
48	สตูล	2	-	-	-	-	-	2	124	2
49	ปัตตานี	1	2	-	5	-	-	8	4,365	8
50	ยะลา	6	-	-	2	-	-	8	1,306	8
51	นราธิวาส	5	17	-	10	-	-	32	14,225	32
	รวม สนง.ปศจ.	**222**	**245**	**29**	**20**	**39**	**282**	**837**	**135,473**	**466**
	สำนักงานปศุสัตว์เขต									
1	เขต 1	-	21	29	-	-	-	50	31,029	11
2	เขต 2	19	23	-	-	-	-	42	5,193	38
3	เขต 3	24	7	-	-	-	-	31	3,066	29
4	เขต 4	29	49	-	-	21	-	99	14,137	72
5	เขต 5	51	79	-	-	6	192	328	31,940	139
6	เขต 6	30	40	-	1	11	89	171	20,048	67
7	เขต 7	27	2	-	-	-	-	29	4,626	26
8	เขต 8	18	5	-	-	1	1	25	2,721	24
9	เขต 9	24	19	-	19	-	-	62	22,713	60
รวม		**222**	**245**	**29**	**20**	**39**	**282**	**837**	**135,473**	**466**

ตารางที่ 2 แสดงงบประมาณโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ปีงบประมาณ 2570

ที่	จังหวัด	เบี้ยเลี้ยง	ส่งเสริมการเรียนรู้			สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม สส.การผลิตแบบยั่งยืนฯ				ค.ไก่ไข่/เปิดไข่พระราชทาน (งบ ปกติ)					รวม
			รร.	อบรม	ว.เกษตร	รร.	อบรม	ว.เกษตร	ว.ก่อสร้าง	ด/พ *	รร. ปี 1	รร.ปี 2	รร.ปี 3	ว.เกษตร	งบประมาณ
1	กรุงเทพ	2,000	1	1,000	1,500	1	1,000	10,000	1,000						16,500
2	อยุธยา	5,000	4	4,000	-	1	1,000	10,000	1,000						21,000
3	ปทุมธานี	4,000	3	3,000	4,500	1	1,000	10,000	1,000						23,500
4	ฉะเชิงเทรา	3,000	2	2,000	3,000	1	1,000	10,000	1,000						20,000
5	นครนายก	16,000	8	8,000	12,000	8	8,000	80,000	8,000						132,000
6	สระแก้ว	11,000	6	6,000	9,000	5	5,000	50,000	5,000						86,000
7	ตราด	2,000	1	1,000	1,500	1	1,000	10,000	1,000						16,500
8	จันทบุรี	6,000	4	4,000	6,000	2	2,000	20,000	2,000						40,000
9	บุรีรัมย์	5,000	3	3,000	4,500	2	2,000	20,000	2,000						36,500
10	สุรินทร์	7,000	3	3,000	4,500	4	4,000	40,000	4,000						62,500
11	ศรีสะเกษ	2,000	1	1,000	1,500	1	1,000	10,000	1,000						16,500
12	อุบลราชธานี	10,000	6	6,000	9,000	4	4,000	40,000	4,000						73,000
13	อำนาจเจริญ	4,000	2	2,000	3,000	2	2,000	20,000	2,000						33,000
14	ยโสธร	1,000		-	-	1	1,000	10,000	1,000						13,000
15	อุดรธานี	11,000	7	7,000	10,500	4	4,000	40,000	4,000						76,500
16	หนองบัวลำภู	3,000	2	2,000	3,000	1	1,000	10,000	1,000						20,000
17	หนองคาย	1,000	-	-	-	1	1,000	10,000	1,000						13,000
18	บึงกาฬ	8,000	4	4,000	6,000	4	4,000	40,000	4,000						66,000
19	เลย	9,000	4	4,000	6,000	2	2,000	20,000	2,000	3				6,000	49,000
20	สกลนคร	26,000	16	16,000	24,000	10	10,000	100,000	10,000						186,000
21	กาฬสินธุ์	1,000		-	-	1	1,000	10,000	1,000						13,000
22	นครพนม	8,000	6	6,000	9,000	2	2,000	20,000	2,000						47,000
23	ขอนแก่น	3,000	3	3,000	4,500	-	-	-	-						10,500
24	มุกดาหาร	2,000	1	1,000	1,500	1	1,000	10,000	1,000						16,500
25	เชียงใหม่	60,000	30	30,000	45,000	30	30,000	300,000	30,000						495,000
26	แม่ฮ่องสอน	30,000	20	20,000	30,000	10	10,000	100,000	10,000						200,000
27	เชียงราย	18,000	11	11,000	16,500	7	7,000	70,000	7,000						129,500
28	พะเยา	2,000		-	-	2	2,000	20,000	2,000						26,000
29	น่าน	28,000	18	18,000	27,000	10	10,000	100,000	10,000						193,000
30	แพร่	1,000		-	-	1	1,000	10,000	1,000						13,000
31	พิษณุโลก	4,000	2	2,000	3,000	2	2,000	20,000	2,000						33,000
32	ตาก	60,000	32	32,000	48,000	28	28,000	280,000	28,000						476,000
33	เพชรบูรณ์	1,000	-	-	-	1	1,000	10,000	1,000						13,000
34	อุตรดิตถ์	2,000	-	-	-	2	2,000	20,000	2,000						26,000
35	ราชบุรี	2,000	1	1,000	1,500	1	1,000	10,000	1,000						16,500
36	กาญจนบุรี	12,000	7	7,000	10,500	5	5,000	50,000	5,000						89,500
37	เพชรบุรี	3,000	2	2,000	3,000	1	1,000	10,000	1,000						20,000
38	ประจวบคีรีขันธ์	9,000	6	6,000	9,000	3	3,000	30,000	3,000						60,000
39	สุราษฎร์ธานี	4,000		-	-	2	2,000	20,000	2,000		-	2		10,000	38,000
40	นครศรีธรรมราช	6,000	4	4,000	6,000	2	2,000	20,000	2,000		-				40,000
41	ชุมพร	8,000	4	4,000	6,000	3	3,000	30,000	3,000		1	-	1	-	54,000
42	ระนอง	1,000	-	-	-	1	1,000	10,000	1,000		-				13,000
43	กระบี่	1,000	-	-	-	1	1,000	10,000	1,000		-				13,000
44	ตรัง	2,000	-	-	-	-	-	-	-		2				2,000
45	พังงา	1,000	-	-	-	-	-	-	-		1				1,000
46	พัทลุง	1,000	-	-	-	1	1,000	10,000	1,000		-				13,000
47	สงขลา	10,000	4	4,000	6,000	2	2,000	20,000	2,000		3	1	5	5,000	49,000
48	สตูล	2,000		-	-	1	1,000	10,000	1,000		1			-	14,000
49	ปัตตานี	8,000		-	-	1	1,000	10,000	1,000	5	1	1		15,000	35,000
50	ยะลา	8,000		-	-	3	3,000	30,000	3,000	5		-	1	10,000	54,000
51	นราธิวาส	32,000		-	-	-	-	-	-	32				80,000	112,000
	รวม สนง.ปศจ.	**466,000**	**228**	**228,000**	**336,000**	**180**	**180,000**	**1,800,000**	**180,000**	**45**	**9**	**4**	**7**	**126,000**	**3,316,000**

	สำนักงานปศุสัตว์เขต	
1	เขต 1	5,500
2	เขต 2	19,000
3	เขต 3	14,500
4	เขต 4	25,000
5	เขต 5	27,800
6	เขต 6	25,000
7	เขต 7	20,000
8	เขต 8	12,000
9	เขต 9	20,000
	รวม	**168,800**